

Konsekvensutredninger i kystsonen

Kristin Nordli, planavdelingen

Bodø , 8. september 2023

Hovedpunkter

- Innledning
- Systemet med konsekvensutredninger
- Formelle krav
- utfordringer
- Rapport fra Salt Lofoten 2023
- Forholdet konsekvensutredninger i plan – vs. konsesjon
- Særlige problemstillinger villaks, vannkvalitet , sjøsamiske interesser
- «Sikkerhetsventiler» i sektorregelverket
- Sivilombudet

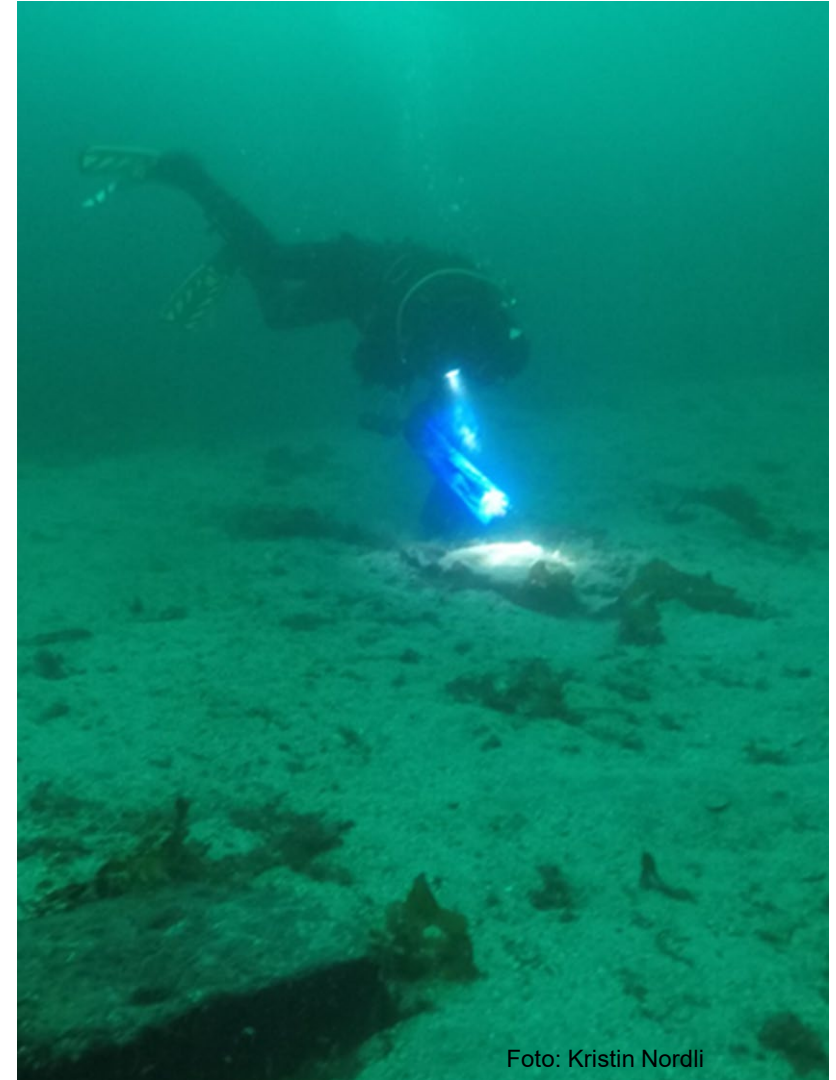

Foto: Kristin Nordli

Nasjonale forventninger 2023 til regional og kommunal planlegging

- Bruken av sjøarealene har økt, og det er behov for bedre arealplaner med et regionalt og interkommunalt perspektiv.
- Regjeringen legger vekt på at det skjer en samordning mellom myndigheter og lovverk gjennom planarbeidet.
- Ny kunnskap og digitale verktøy gir fylkeskommuner og kommuner et bedre grunnlag for planleggingen.

Kommunal- og distriktsdepartementet

Kommunal- og
distriktsdepartementet

Hva kjennetegner arealplanlegging i kystnære sjøområder?

- Omfattes av plan- og bygningslovens regler for arealplanlegging og systemet for konsekvensutredninger
- «Eierløst» utenfor marbakken, men mange rettigheter
- Krever økosystembaser forvaltning
- Mange sektorlover med omfattende forskriftsverk – som er i stadig endring
- Sektorlovene er i ulik grad samordnet med plan- og bygningsloven
- Sterke sektormyndigheter
- Et «nyere» fagområde for kommunale planleggere

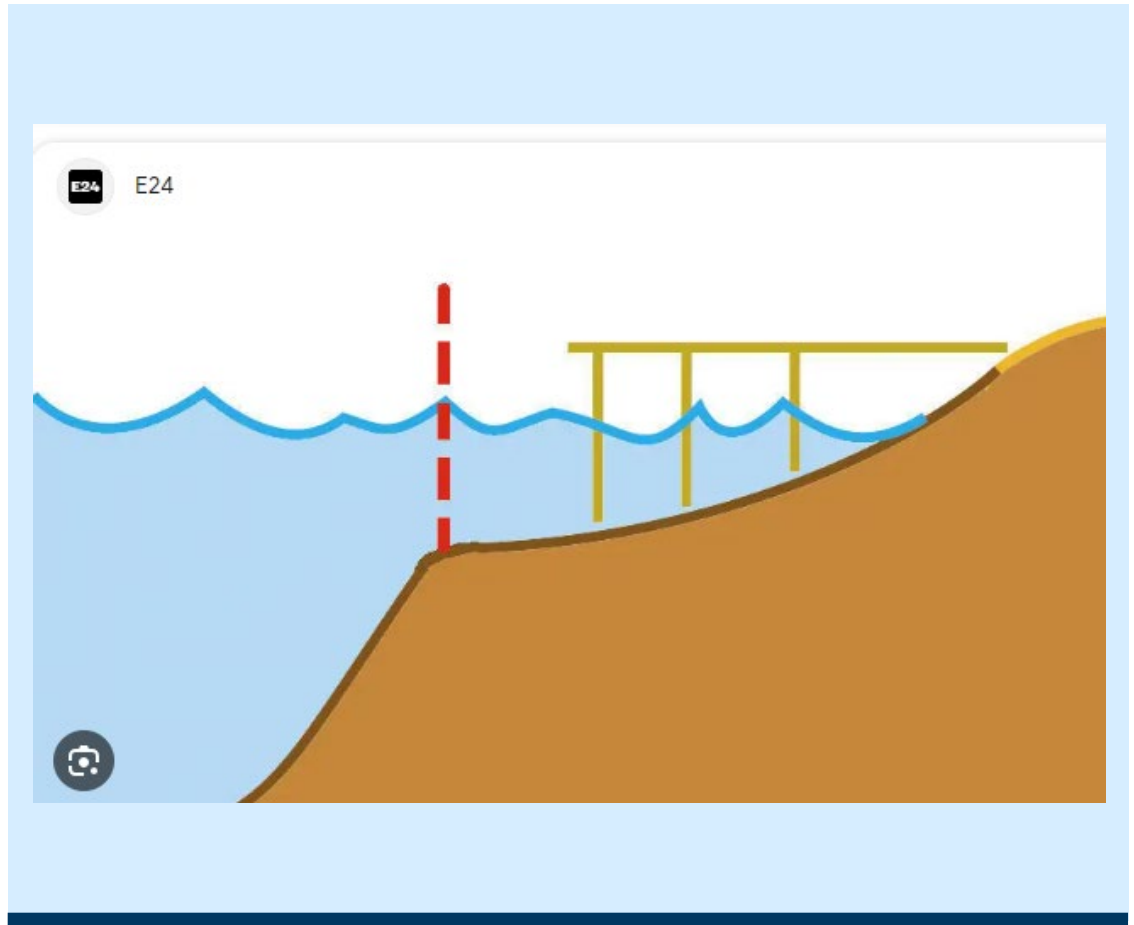
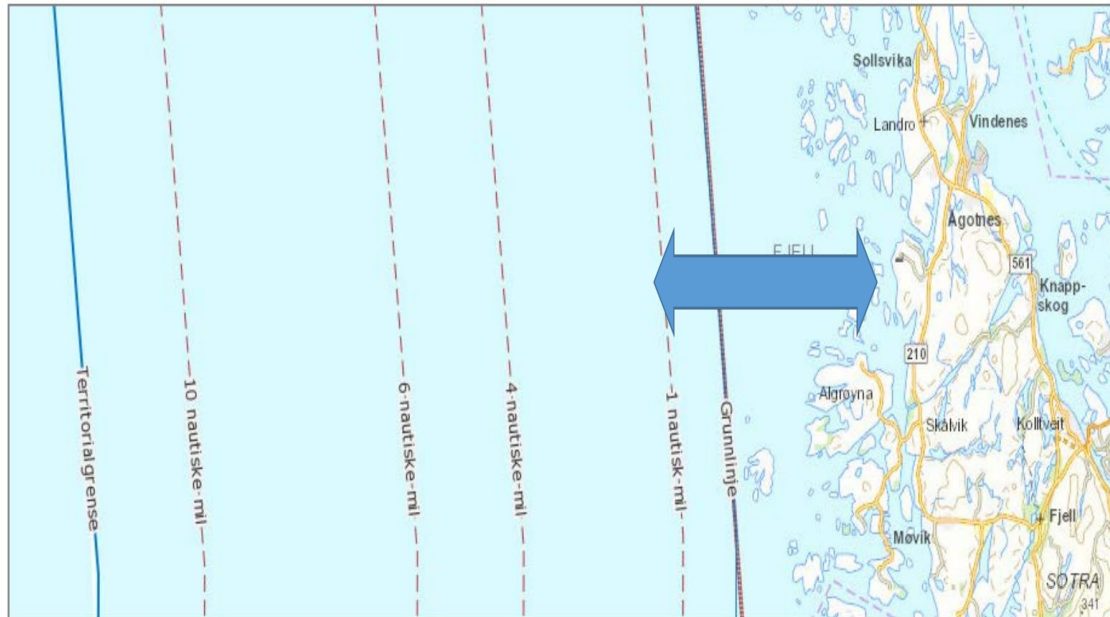

Foto: Illustrasjon: Sjur Jansen- fra artikkel i E24

Virkeområde til plan- og bygningsloven (pbl.) er til én nautisk mil (1852 meter) utenfor grunnlinjen

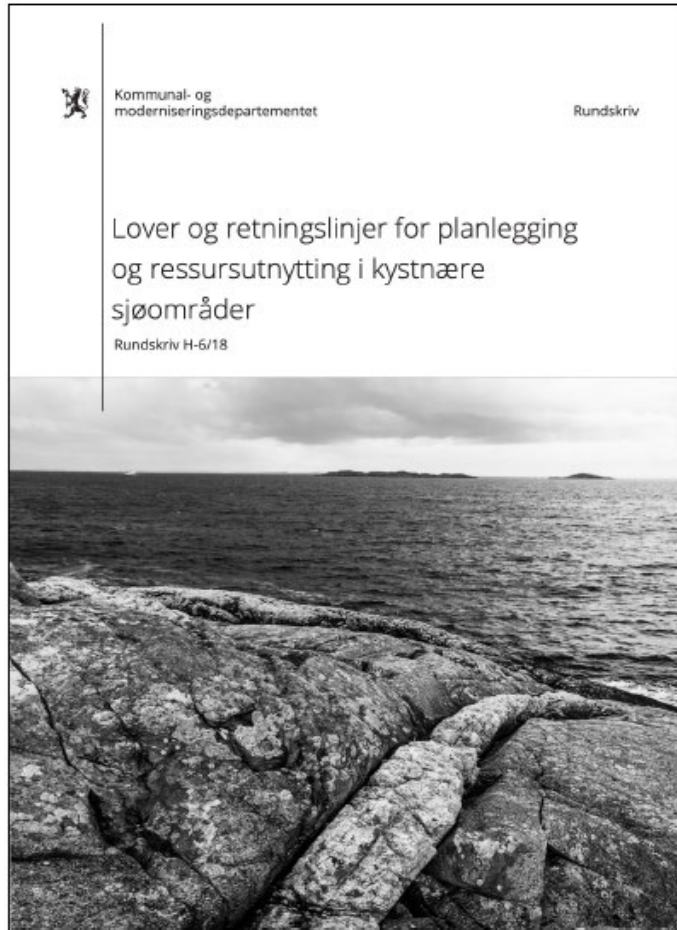

Norges grunnlinje går mellom ytterste skjær som stikker opp ved lavvann. Pbls virkeområde ble utvidet fra ut til grunnlinjen til 1 nautisk mil utenfor grunnlinjen i 2008. *Kilde: Kart: Statens kartverk*

Så godt som alle akvakulturanlegg i sjø i dag ligger innenfor pbls virkeområde. Kilde kartverket/Fiskeridirektoratet kartsiden [Plan og sjøareal \(fiskeridir.no\)](http://Plan%20og%20sjøareal%20(fiskeridir.no))

Rundskriv 2018 og veileder 2020

KDD

Hvorfor konsekvensutredninger?

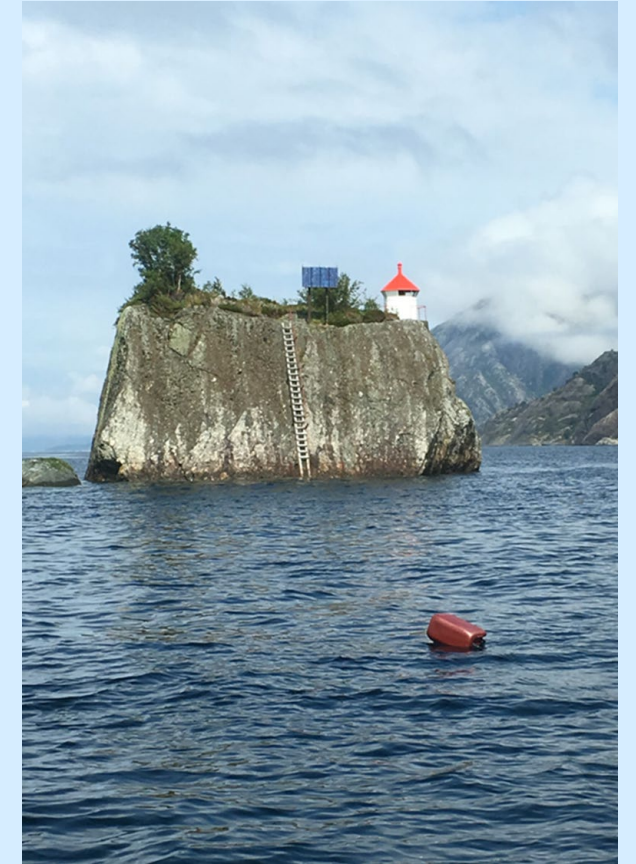
Sikre at hensynet til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelsen av planer og tiltak, og når det tas stilling til om og på hvilke vilkår planer eller tiltak kan gjennomføres.

(§1 i KU-forskriften)

Hva er konsekvensutredninger?

- Formelle krav til saksbehandling av planer og tiltak som kan få «vesentlige virkninger» for miljø og samfunn
- Skal sikre at hensyn blir vurdert og synliggjort underveis i planlegging *eller* konsesjonsprosessen, og når det fattes beslutning.
- Danner grunnlag for vilkår i plan eller konsesjon og oppfølging etter at beslutning er fattet.
- Ikke et regelverk for selve tillatelsen, det styres av den enkelte lov.
- Forvaltningsloven stiller også krav til at en sak er tilstrekkelig godt opplyst.
  - Planer uten KU skal også være godt belyst og utredninger og vurderinger skal være offentlige.

BESTEMMELSER I PBL

Hjemmelsgrunnlaget for konsekvensutredninger ligger i plan- og bygningsloven + forskriften om konsekvensutredninger.

Kapittel 4. Generelle utredningskrav

§ 4-1. *Planprogram*

For alle regionale planer og kommuneplaner, og for reguleringsplaner som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, skal det som ledd i varsling av planoppstart utarbeides et planprogram som grunnlag for planarbeidet.

§ 4-2. *Planbeskrivelse og konsekvensutredning*

.....

For regionale planer og kommuneplaner med retningslinjer eller rammer for framtidig utbygging og for reguleringsplaner som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, skal planbeskrivelsen gi en særskilt vurdering og beskrivelse – konsekvensutredning – av planens virkninger for miljø og samfunn.

§ 4-3. **Samfunnssikkerhet og risiko- og sårbarhetsanalyse**

Ved utarbeidelse av planer for utbygging skal planmyndigheten påse at risiko- og sårbarhetsanalyse gjennomføres for planområdet, eller selv foreta slik analyse....

Reglene om konsekvensutredning er knyttet til EØS-avtalen (to direktiver: for planer og tiltak)

1996: Norge implementerte EIA direktivet (miljødirektiv knyttet til tiltak)

Forskrift om konsekvensutredninger etter plan- og bygningslovens kapittel VII-a

Vedlegg I: store tiltak som alltid skal konsekvensutredes - for eksempel vannkraftanlegg, motorveger, steinbrudd, 18-hulls golfbaner

Vedlegg II: mange mindre tiltak som skal vurderes nærmere og konsekvensutredes dersom de kan få vesentlig virkninger,

Akvakultur er et vedlegg II tiltak

2005: Norge implementerte SEA direktivet (miljødirektiv knyttet til planer og programmer)

SEA-direktivet. Regulerer behandlingen (miljøutredningsprosess) for planer og programmer som fastsetter rammer for tiltak nevnt i annekse I og II til SEA-direktivet.

SEA planer i Norge er oversiktsplaner etter pbl.

EIA - reguleringsplaner

I henhold til direktivene gir ikke behandlingen av en sak (plan eller program) etter SEA-direktivet fritak for behandlingen etter EIA-direktivet

Men utredninger gjort i overordnet plan skal kunne gjenbrukes i reguleringsplaner for tiltak.

Forskrift om konsekvensutredninger (KUF)

Gjeldende KU-forskrift er fra 2017

Gradvis innføring av KU-direktivet innebærer blant annet at områder som er innarbeidet i kommuneplanens arealdel før 2005 ofte ikke har vært gjenstand for konsekvensutredninger

Noen planer og tiltak skal alltid konsekvensutredes:

- Regionale og kommunale planer med retningslinjer eller forslag til nye utbyggingsområder

- Vedlegg I

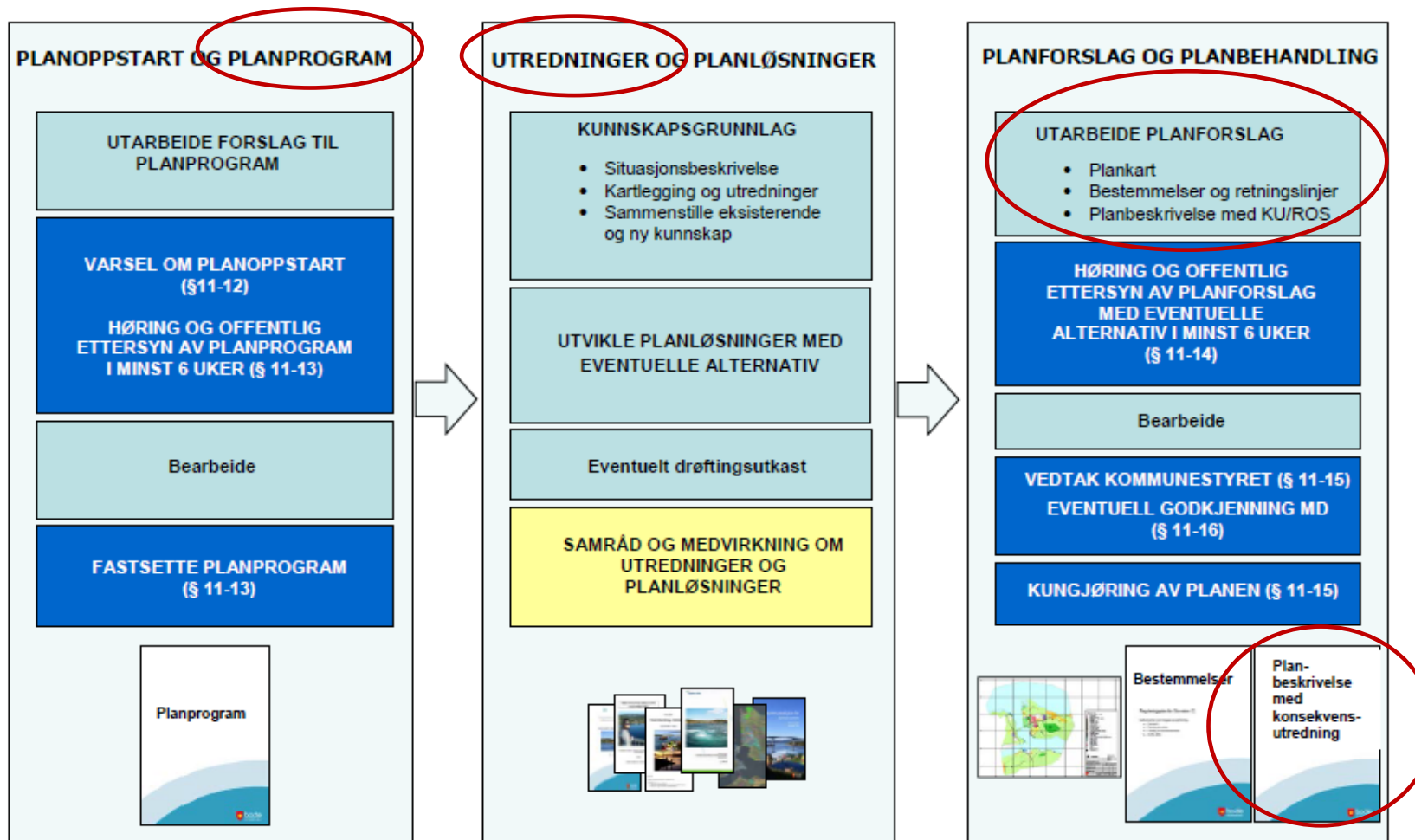
- Tiltak som i egenskap av sin størrelse og virkning alltid utløser krav om KU :
- Egen liste - se forskriften:
  - Eks. motorveier, T-baner med investering over 750 millioner kr, nye bolig- og fritidsområder i strid med overordnet plan, større militære skyte- og øvingsfelt, vindkraft over 10MW, kraftledninger spenning over 132 kV , torvuttak over 200 dekar mv.

- Vedlegg II

- Planer og tiltak som skal vrderes nærmere
- Egen liste - se forskriften:
  - Eks. nydyrking over 50 dekar, torvuttak under 200 dekar, anlegg for intensivt dyrehold, **akvakultur**, landgjenvinning fra havet, hoppbakker, skianlegg og skiheiser, feriebyer, lystbåthavner, feriebyer mv.
- Ku plikten vurderes opp mot kriteriene i § 10

KU en integrert del av plansystemet

KRAV TIL PLAN-PROGRAMMET

Forskriften definerer hva planprogrammet skal inneholde.

Hvordan det konkret skal utformes vil være avhengig av planen eller tiltaket, området som berøres, og hva som er beslutningsrelevante tema i planen eller tillatelsen.

KUF § 14.   *Krav til innholdet i planprogram og melding med forslag til utredningsprogram*

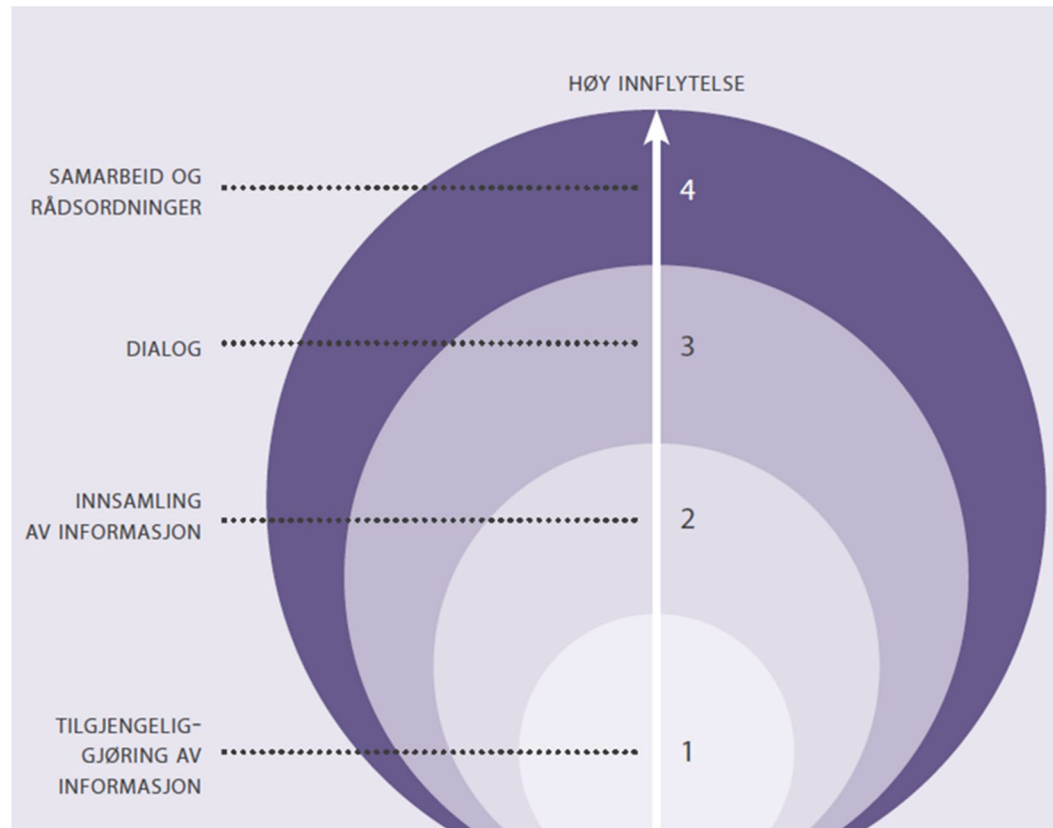
Et planprogram og en melding med forslag til utredningsprogram skal inneholde en beskrivelse av:

- a. planen eller tiltaket, det berørte området og de problemstillingene som i den konkrete saken anses viktige for miljø og samfunn
- b. forholdene som etter kapittel 5 skal utredes, og hvilke metoder som er tenkt benyttet for å skaffe nødvendig kunnskap
- c. relevante og realistiske alternativer og hvordan disse skal vurderes i konsekvensutredningen
- d. plan- eller søknadsprosessen, med frister i prosessen, deltakere og plan for medvirkning fra særlig berørte grupper og andre.

Planprogrammet eller meldingen skal også inneholde kart over det berørte området.

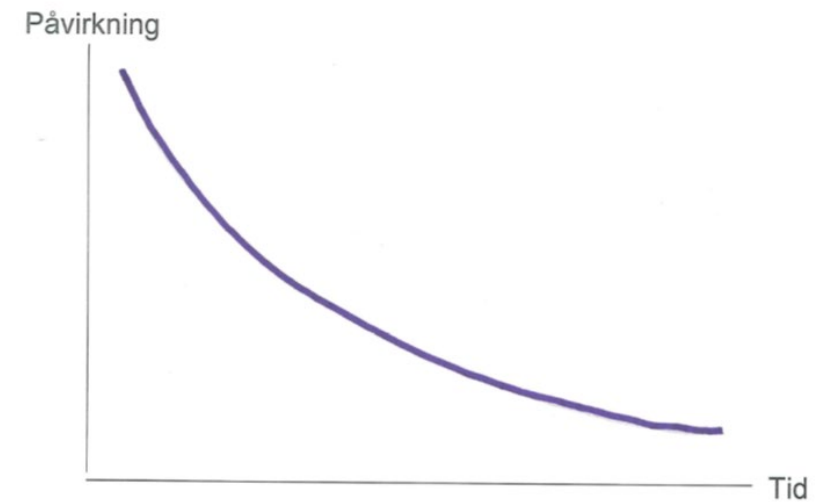

Medvirkning

KDD

Påvirkningskurven

KDD

Kunnskapsgrunnlag og aktuelle utredningstema i sjø

(ikke fullstendig)

Farled/sjøveis transport

Fiske, herunder også samiske fiskeriinteresser

Naturmangfold,

Eksisterende og planlagt omkringliggende akvakultur og samlede virkninger

Friluftsliv

Vannmiljø og forurensningssituasjoner

Landskap., kulturmiljøer, Kulturminner i sjø

Kulturmiljøer og landskap

Forsvarets arealbruk båndlegging og restriksjoner

Bunnforhold, kjemi, biologi, topografi. Strømforhold.

Infrastruktur på sjøbunnen

Lokal og regionale utvikling

Hva er gode nok utredninger av oversiktsplaner?

- Fokus på langsiktighet og helhet
- Husk beslutningsrelevans !: Nok kunnskap om virkningene av retningslinjer og arealforslag til å kunne foreta en ”grovavklaring”, dvs. ja, nei eller mer utredning
- Utredning av lokaliseringalternativer sentralt
- Vurdering av både enkeltområder og summen av arealforslagene (samlet belastning)
- Dokumentere og vurdere kunnskaps-grunnlaget og angi forhold som skal belyses nærmere i senere regulering:
  - behov for undersøkelser
  - kartlegging
  - avbøtende tiltak etc

KU forskriften § 22. Metode, kilder og usikkerhet

- Konsekvensutredningen skal inneholde en beskrivelse av de metodene som er brukt for å kartlegge virkningene for miljø og samfunn.
- Beskrivelsen skal omfatte utfordringer, tekniske mangler og kunnskapsmangler som har påvirket sammenstillingen av informasjonen og de viktigste usikkerhetsfaktorene ved utredningen.
- Utredningen skal inneholde en liste med opplysninger om de kildene som er brukt i beskrivelser og vurderinger i rapporten.

Eksempel KU av enkeltområde - kystplan II Troms- Forslag til nytt område for akvakultur

Gjeldende planstatus		Forslag til ny arealbruk	
Kommune	Harstad		
Nummer	1995 VA23		
Navn	Store Rogla		
Arealområde	Aksa		
Forslagslister			
Overlappende:			
Sjøområde nært/overlappende med Hamningrunnen nord for Store Rogla. Ca 5,3 km fra Sørveka			
	Natur, Friluftsliv, fiske og ferdstet- NFFF, Hensynszone friluftsliv H530-21	Akvakultur og forfyttingsområde (A og AF)	
Kommuneutredning	Nåværende status	Verdi	Kom
Naturvernområde	Nærvernområde i nærheten	0	0
Viktig naturtyper	Kalvingen på øya Rogla på ca 1 km avstand, 1,3 km fra Forhørensveien fjelldal	0	-1
Prioriterte arter, vrede arter, trua arter	Erythrae sterk truet på ca 1 km eller mindre avstand. Trossulfur, fiskerulle, tjørn, ørnfugl nær truet på ca 1,2 km avstand. Høst myrflått på mindre enn 1 km avstand	0	-1
Bestander av endelige laksefisk	Ca. 12 km til Rensåsstrøget som har årlig tilsvært årlig tilstand for laksebestanden, med påvirkning fra lakselus som en liten faktor. Hensynszone tilstand for sjøner og sjøner. Påvirkning fra lus eller rødt oppdrettslaks er opprett å ikke være avgjørende for bestandstilstand på disse. Makrellbestandene ligger underkant av 30 km unna og har redusert bestand av sjøner og sjøner, men har ingen bestanddata. Lakselus eller andre forhold knyttet til oppdrett er ikke surdet som avgjørende påvirkningsfaktorer for bestanden. Terrengdata ligger ca. 8 km unna og har ingen bestanddata men er angitt å være lakseførende (avslørt).	2	-1
Gule- og oppvekstområder nær fisk	Overlapp med Tiltaksdel gulefisk MB for fisk 02, rød fisk, 1,3 km til Målen gytteområde for fisk og høst	3	-2
Reinnsjøer - vannveier	Ligger i vannforekomst Vågfjorden som har akuttgjeld tilstand svært høy og kjemisk tilstand dårlig. Her er det blå, kvikkleire og tråbetyrtilstand som er registrert.	3	-1
Styr, fisk	Kommunalt bebyggelse i Breivika og Viken ligger ca 3 km fra tiltaket	1	-1
Kulturveier og kulturminner	Nærmeeste granitt automatisk fredet ligger på Rogla	1	0
Landskap og estetisk (inkl geologi)	Tiltaket er 2 km fra fastlandet og 10 km fra Harstad. Vil i liten grad være synlig fra bebyggelse.	1	-1
Friluftsområder og friluftsliv, strandsoner	Friluftsområde Kasebogen nær Harstad. Hensynszone friluftsliv rundt Lika og Store Rogla	1	-1
Fiskefart, lokal- og samisk naturgraving (inkl friluftsliv og turistfiske)	Innpå på at dette er et akutt fiskerområde både fra 2014 og 2018, og brukes også av friluftsliv.	1	-1
Fiskefart-kommersial	Ingen overlapp med registrerte fiskefart. Andre fiskefart områder: Målen fiskeområde Tross, 3km, Vågfjorden indre rekkefart, 2,5km, Rogla løstingsplass og, 3km, Innpå fra lokale fisker områdene brukes til fiskeri.	1	0

Kommuneutredning	Nåværende status	Verdi	Kom	Vurdering av konsekvensene
Akvakulturområde	Akvakulturområde i område Svartskjøret 5km, Kasebogen 13km, Kasefjorden, 30 km. Det er 5,7 km til grensen for PD-område ved Tjøndra	3	-2	Området utfyller restkapasitet til avstand for eksisterende anlegg, men vil komme +5 km fra en eventuell lokalitet ved Langberg/Sandstranda. Området er også helt på grensen i forhold til avstand til PD-områdene. Det vil kunne innebære vurdering ved lokalitetstilsværing i følge Mattilsynet. Det kunne tas godseiere om avtale om samarbeid med andre lokaliteter i området.
Planlegging og systemetiering	Nytt anlegg ønskes å kunne tilby arbeidsplasser og være viktig for kommunen næringsutvikling. 4-5 arbeidsplasser knyttet på anlegget	2	3	Tilsværingstilsværing i Harstad er i tillegg. Dersom det skal bygges for Harstad eller et annet av arbeidsplasser er svært viktig.
Telesk infrastruktur, transportforbedring	Transport av personal, utstyr, for og brennstofftransport av yngel og slakteferdig fisk. Oppdrett generer trafikk hovedsakelig på vei, transport av personal, evt. noe utstyr vil generere lastetrafikk til landbase, hvor den legger er utviklet. Det vil ikke være strømt med landstrøm til anlegget. Anlegget vil ha behov for data og telekommunikasjon. Kjenner ikke til situasjonen innen påking og kapasitet på mobil bredbåndforbinding.	1	3	Oppdrett generer trafikk hovedsakelig på vei utstyr, for og brennstofftransport av yngel og slakteferdig fisk. Transport av personal, evt. noe utstyr vil generere lastetrafikk til landbase. For å redusere strømspillet kan det være aktuelt med andrøtt til anlegget. Anlegget vil ha behov for data og telekommunikasjon.
Næver, feriet, hvit sektor	Overlapp med feriedistriktene, men ikke med feriedistrikt. Det er 4 km avstand til hvit sektor. AS ligger på 2 km avstand til området.	3	-3	Selv om området ikke ligger i hoveddelen viser AS at det er betydelig ferietrafikk og ferietrafikk i området. Ved etablering av anlegget må denne ferietrafikken legges og lengre fra mot hoveddelen.
Forurensning	Tiltaket er ca. 3 km fra skytefelt og Endålg Vågfjorden	5	0	Akvakulturanlegg kan ikke innebære noen innvirkning på rekreasjon og trafikk på øya.
Forholdet til kommunale planer	Lokaliteten i gjeldende planer svart til NFFF	3	2	
Risiko- og sikkerhetsvurdering	 Aktuelle hendelser	Sannsynlighet	Skade	Vurdering
Skadeforsikringsforhold	Ingen skadeforsikring	0	0	Ingen tilsvært nødvendig
Flår, vind, nedbør	Området ligger i et beskyttet havområde med vind og bølgebrytning	0	3	Et anlegg dimensjoneres for at det skal tåle det som er vanlig i området
Flått og last	Det er lite sannsynlighet for å og last i dette området	0	3	Små tilfisk fra feriedistrikt kan kanskje forekomme, men disse vil ikke ha betydelig innvirkning
Industri og næringsliv	Lokaliteten ligger nær Harstad sentrum og industri/næringsliv der lite trolig at aktivitet fra dette vil gi stor risiko eller skade i forhold til	2	0	Ingen tilsvært nødvendig
Trafikk	Anlegget er bynært og det vil være fare for kollisjon med småbåttrafikk og fiskeribåt	2	0	Den delen av A-området som overlapper med hvit sektor må bemerkes
Andre	Skadeforsikring, sides anlegg ligger bynært kan det være noe utstyr for risiko for skade, usikkert besøk av	2	2	Årsak til skade kan reduseres risiko og konsekvenser av skade
RIS- og sikkerhetsvurdering	Faste installasjoner og hvit sektor er ikke forenelige. A-området som ligger i hvit sektor må derfor tas ut, evt. kan det settes bestemmelser om anskaffelse i forhold til kystverket om omskjerming. Evt. omskjerming kostes av tiltaksutøver.			
Samlet vurdering og eventuelle alternativer/avbøtende tiltak	Lokaliteten er opprett til akvakulturformid i forhold til vannkvalitet, strømforhold. Det er positivt at det er liten konflikthet i forhold til fiskeri. Konsekvensen av overlapp med gulefisk regnes som akseptabel i forhold til at feltet er stort i utbredelse og eggtegeten registrert i området. Nærhet til by og til et viktig friluftsområde i rudi Rogla kan være konfliktskapende. Det bør minimum sikres passasje for båttrafikk langs land ved at A-området trekkes 200 m fra land. Lokaliteten ligger også så nær grense mellom produktjonsområdet 9 og 10 at det må forventes krav om nærmere utredning i forhold til fiskehelse og spredning av lakselus i forbindelse med skadepåvisning.			
Forslag til veslegg	Lokaliteten 1995 A23 Store Rogla tas inn i plan med forutsetning av at A-område som ligger i hvit sektor tas ut og at A-område trekkes noe sønder slik at det blir minimum 200 m avstand mellom A-område og land.			
Vurdering i forhold til NML:	Planutvalget vurderer at det som vises til av vitenskapelige publikasjoner, naturfaglige undersøkelser og erfaringsbasert kunnskap i planbeskrivelse og konsekvensvurdering er tilfredsstillende som kunnskapsgrunnlaget i forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfold. Vi finner at saken er tilstrekkelig opplyst, jf. § 8 Kunnskapsgrunnlaget. Ferskvar- og grøntområder kommer derfor ikke til anvendelse, jf. § 9. Det er ingen svært viktige naturmiljø eller naturtyper i området som vil bli negativt påvirket utover det som kan aksepteres.			
Vurdering i forhold til NML §§ 10-13	Vises det til planbeskrivelsen for felles vurdering			
Vurdering i forhold til vannveier (vannforekomst § 4):	Det er liten risiko for at tiltaket vil føre til redusert mulighet for vannforekomst å oppnå mål om god kjemisk eller økologisk tilstand.			

Forslag etter endring

Viktig å få fram tydelig:

- kunnskapsgrunnlaget
- verdi, omfang og konsekvens
- alternativer
- endringer av forslaget og avbøtende tiltak
- samlet anbefaling
- vurderinger i forhold til naturmangfoldloven og vannforskriften

Risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS)

Etter plan- og bygningsloven er det krav om en kartlegging av risiko og sårbarhet (ROS-analyse) for alle planer som legger til rette for utbygging og tiltak, jf. pbl. § 4-3

Viktige forhold avdekket i ROS-analysen skal inngå i planbeskrivelsen, eller som et eget vedlegg som følger planen

Der det lages konsekvensutredning tas ROS-analysen inn som en del av denne. For kommuneplanens arealdel skal ROS-analysen omtale potensielle farer ved forslag til arealformål som åpner for nye utbyggingsområder og tiltak

Funn i ROS-analysen skal følges opp i reguleringsplanen eller i søknad om tillatelse

Når konsekvensene av klimaendringene for risiko- og sårbarhet vurderes, skal høye alternativer fra nasjonale klimaframskrivninger legges til grunn. Planmyndigheten må selv vurdere behovet for å supplere nasjonal og regional informasjon med kunnskap om lokale forhold, herunder tidligere uønskede naturhendelser

Rapporter om samordning, sjøområder og konsekvensutredninger

Tema i innsigelsessaker til nye områder for akvakultur sendt til Kommunal- og distriktsdepartementet for avgjørelse

- Forsvarets skyte- og øvingsområder og forbudsområder i sjø
- Innflygning ved flyplass (birdstrike)
- Økologiske funksjonsområder, kvalitetsnorm for villaks
- Nasjonale laksefjord og laksvassdrag
- Annet naturmangfold, marine naturtyper, nærhet til sjøfuglområder, forslag til marine verneområder samlet belastning,
- Vannkvalitet – EUs vanndirektiv – vannforskriften §12 – vurdering i arealplaner
- Natur- og kulturgrunnet for sjøsamisk kultur og næring
- Landbasert oppdrett – landskap og naturmangfold
- Verdensarv
- [Avgjørelser i innsigelsessaker - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Kartlegging av bruk av kunnskapsgrunnlaget i konsekvensutredninger

- Peker på behov for bedre organisering av prosessene og mer ressurser
- Behov for tydeligere og mer standardisert veiledning for konsekvensutredning i sjøområder
- Relevante utredningstema på ulike nivåer
- Forslag til planbestemmelser og hva de kan og bør inneholde, for eksempel i områder som krever nærmere vurderinger.

Tabell 5: Oppsummering av casestudiene

Plan	Prosjektperiode fra oppstart og til endelig avgjørelse	Veiledning benyttet	Antall tema i konsekvensutredning	Kunnskapsmangler trukket fram i plandokumentene	Problematiske områder underveis og i etterkant av planen
Kystplan Helgeland	Rundt 6 år (2013-2019)	Veileder KU arealplan Miljøverndepartementet 2012	22	Naturmangfold og kulturminner	Planinnretning, fiskeri-interesser, naturmangfold, Mange dispensasjonssøknader akvakultur,
Interkommunal plan Romsdalsfjorden	Rundt 6 år (2012-2017)	Statens vegvesen håndbok V712 <i>konsekvensanalyser, 2018</i>	10	Naturmangfold og kulturminner	Flere dispensasjonssøknader akvakultur
Sjøområdeplan Nordmøre	Rundt 6 år (2012-2018)	Ikke oppgitt	13	Ikke oppgitt	Planinnretning
Kommunedelplan Kvænangen (sjødelen)	Rundt 3 år (2012-2015)	Sametingets planveileder, DSB veileder Samfunnssikkerhet i arealplanlegging, ingen andre ref.	9	Naturmangfold (effekter av oppdrett på villaks)	Dispensasjonssøknader akvakultur, fiskeriinteresser
Kommunedelplan Lebesby (sjødelen)	Rundt 4 år (2017-2021)	Veileder KU arealplan Miljøverndepartementet 2012	13	Vurdert tilfredsstillende for alle tema, men Statsforvalteren har pekt på at biologisk mangfold ikke er kartlagt i kommunen	Samiske interesser, fiskeriinteresser, parallell behandling reguleringsplan og konsesjonssøknad
Reguleringsplan i sjø - Syltefjorden	Rundt 3 år (2019-2021)	Statens vegvesen håndbok V712 <i>konsekvensanalyser, 2018, DN-håndbok 13 og 19</i>	2 konsekvensutredet 7 beskrevet og vurdert	Naturmangfold (økologiske forhold i fjorden)	Klage fra jeger- og fiskeforening og nabo grunnet bekymring for påvirkning på villaks- og sjørøyebestanden i området.
Reguleringsplan landbasert oppdrett - Lundevågen	1 år og 3 måneder (2020-2021)	Statens vegvesen håndbok V712 <i>konsekvensanalyser, 2018, DN- håndbok 13</i>	3 konsekvensutredet 7 beskrevet og vurdert	Vurdert tilfredsstillende	Mye naboinnsigelser (men ingen formelle klager)

Tabell 7: Tema som vurderes som relevante og mindre relevante på ulike plannivå i kystzoneplanlegging (særlig med tanke på tilrettelegging for akvakultur) og konsesjonsbehandling av akvakultur

Tema	Kommuneplannivå	Reguleringsplannivå	Konsesjonsbehandlingsnivå
Naturmangfold	Relevant	Relevant	Relevant
Økosystemtjenester	Relevant	Relevant	Relevant
Nasjonalt og internasjonalt fastsatte miljømål	Relevant	Mindre relevant	Relevant
Kulturminner og kulturmiljø	Relevant	Mindre relevant	Relevant
Friluftsliv	Relevant	Relevant	Mindre relevant
Landskap	Relevant	Relevant	Mindre relevant
Forurensing	Relevant	Mindre relevant	Relevant
Vannmiljø	Relevant	Mindre relevant	Relevant
Jordressurser (jordvern) og viktige mineralressurser	Mindre relevant	Mindre relevant	Mindre relevant
Samisk natur- og kulturgrunnlag	Relevant enkelte kommuner	Kan være relevant enkelte kommuner	Mindre relevant
Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger	Relevant	Mindre relevant	Relevant
Beredskap og ulykkesrisiko	Relevant	Relevant	Mindre relevant
Virkninger som følge av klimaendringer	Relevant	Relevant	Mindre relevant
Befolkningens helse	Relevant	Mindre relevant	Mindre relevant
Tilgjengelighet for alle til uteområder og gang- og sykkelveinett	Mindre relevant	Mindre relevant	Mindre relevant
Barn og unges oppvekstvilkår	Mindre relevant	Mindre relevant	Mindre relevant
Kriminalitetsforebygging	Mindre relevant	Mindre relevant	Mindre relevant
Arkitektonisk og estetisk utforming, uttrykk og kvalitet	Mindre relevant	Relevant	Mindre relevant

Tabell 6: Behandling av ulike tema i casestudiene

Tema	Kommuneplanene	Reguleringsplanene
Naturmangfold	Ikke godt nok beskrevet i enkelte planer, og utilstrekkelige vurderinger. Trukket fram at det er et tema med manglende kunnskapsgrunnlag	Godt beskrevet, men utilstrekkelig vurdert. Trukket fram at det er mangelfull kunnskap om temaet
Økosystemtjenester	Ikke beskrevet eller vurdert	Ikke beskrevet eller vurdert
Nasjonalt og internasjonalt fastsatte miljømål	Ikke beskrevet eller vurdert	Ikke beskrevet eller vurdert
Kulturminner og kulturmiljø	Beskrevet og vurdert på et overordnet nivå	Ikke beskrevet eller vurdert
Friluftsliv	Beskrevet og vurdert på et overordnet nivå	Ikke godt nok beskrevet eller vurdert
Landskap	Beskrevet og vurdert på et overordnet nivå	Ikke godt nok beskrevet eller vurdert
Forurensing	Beskrevet og vurdert på et overordnet nivå	Ikke godt nok beskrevet eller vurdert
Vannmiljø	Ikke beskrevet eller vurdert	Ikke godt nok beskrevet eller vurdert
Jordressurser (jordvern) og viktige mineralressurser	Ikke beskrevet eller vurdert	Ikke beskrevet eller vurdert
Samisk natur- og kulturgrunnlag	Beskrevet og vurdert på et tilstrekkelig nivå der relevant	Ikke beskrevet eller vurdert
Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger	Beskrevet og vurdert på overordnet nivå	Ikke beskrevet eller vurdert
Beredskap og ulykkesrisiko	Beskrevet og vurdert på et overordnet nivå	Ikke beskrevet eller vurdert
Virknings som følge av klimaendringer	Beskrevet og vurdert på et overordnet nivå	Ikke beskrevet eller vurdert
Befolkningens helse	Beskrevet og vurdert på et overordnet nivå	Ikke beskrevet eller vurdert
Tilgjengelighet for alle til uteområder og gang- og sykkelveinett	Ikke beskrevet eller vurdert	Ikke beskrevet eller vurdert
Barn og unges oppvekstvilkår	Ikke godt beskrevet i enkelte planer	Ikke beskrevet eller vurdert
Kriminalitetsforebygging	Ikke beskrevet eller vurdert	Ikke beskrevet eller vurdert
Arkitektonisk og estetisk utforming, uttrykk og kvalitet	Ikke beskrevet eller vurdert	Ikke godt nok beskrevet, og utilstrekkelige vurderinger

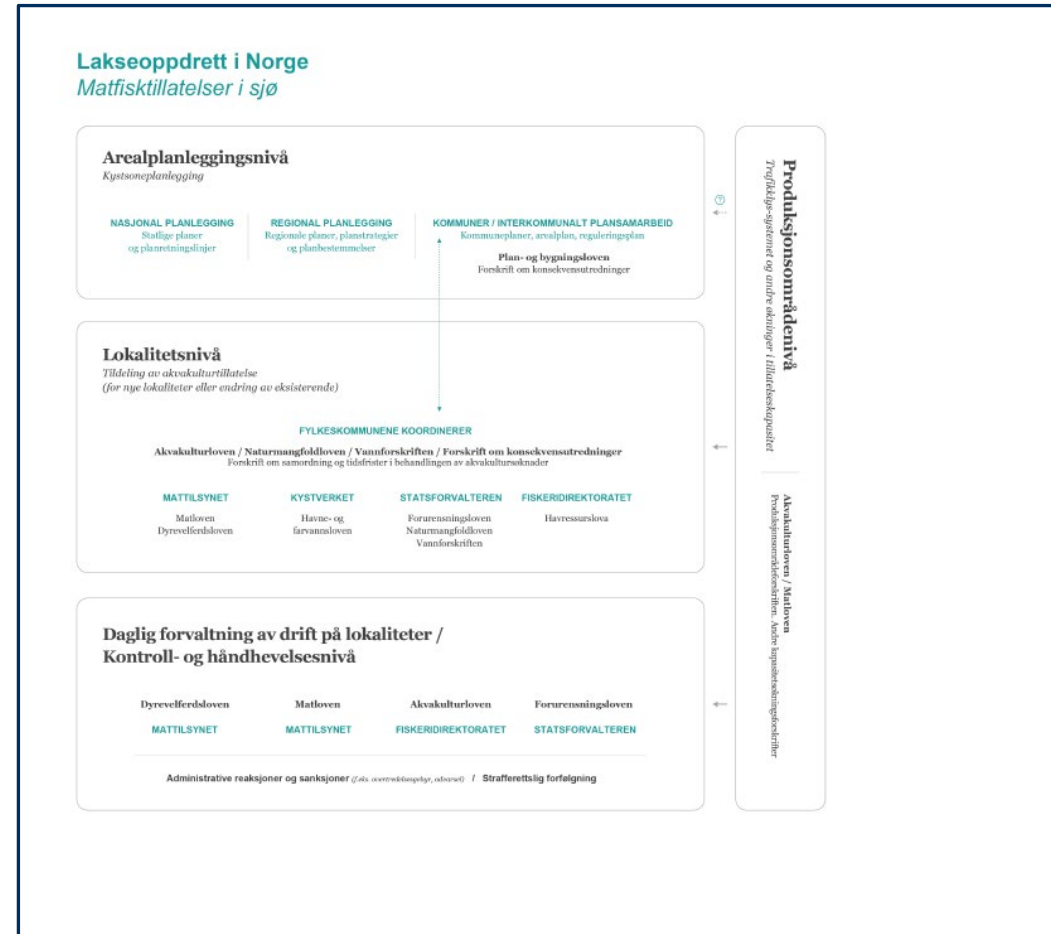

Hovedfunn

- Innhold og kvalitet i konsekvensutredningene varierer.
- Det er potensiale for forbedringer
- Omtale av vannforskriften nesten ikke nevnt.
- Beskjeden anvendelse av naturmangfoldloven §§ 8-12
- Naturmangfold går igjen som tema det er mangelfull kunnskap om
- Forbedringspotensial i organisering, administrativ forankring og kompetanse
- Medvirkningsprosesser på et minimum
- Variasjon i involvering av sektormyndigheter.

Behov for å klargjøre og utvikle forholdet plan- og bygningsloven og akvakulturloven

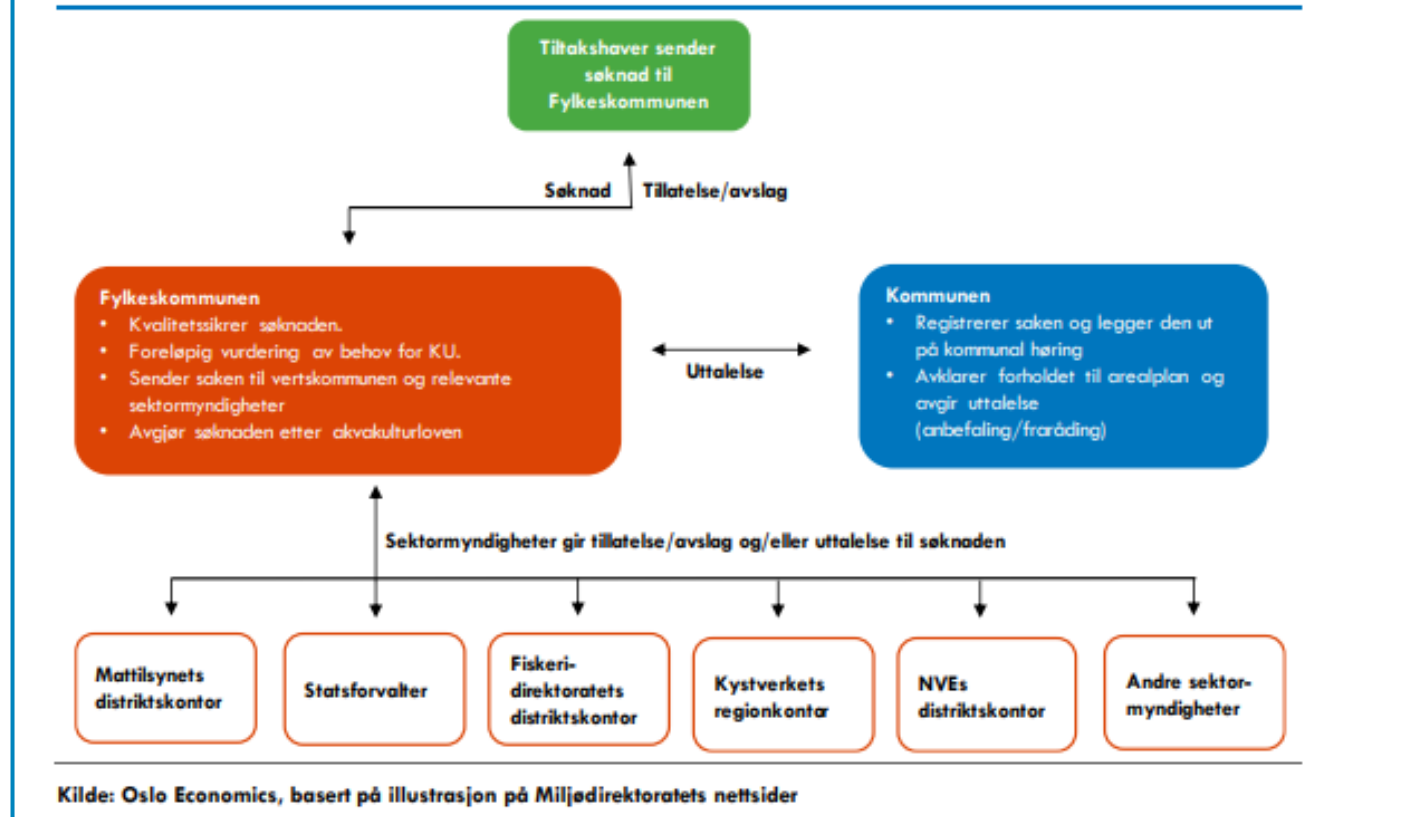
Anbefaling i rapporten fra SALT Lofoten; Utrede regelverksdesign

Samspill arealplan og tillatelse etter akvakulturloven?

Overordnet plan	Reguleringsplan
PLANPROGRAM	
Formål med planen. Overordnede føringer og rammer for planen og KU. Plan for medvirkning og politisk behandling. Hva skal utredes?	Formål med planen. Overordnede føringer og rammer for planen og KU. Beskrivelse av planområdet. Plan for medvirkning og politisk handling. Hva skal utredes?
↓ PLANFORSLAG MED KU ↓	
Beskrive virkninger av ny arealbruk på enkeltområder. Vurdere alternativer. Vurdering av de samlede arealbruksendringene. Ikke-teknisk sammenheng av konsekvensutredningen.	Beskrive og vurdere virkninger av tiltaket. Vurdere alternativer. Tilpasninger av tiltaket. Redegjøre for avbøtende tiltak. Ev. miljøoppfølgingsplan.
↓ ENDELIG PLAN ↓	
Plan- og rekkefølgebestemmelser. Hensynssoner og arealformål. Krav til detaljregulering, f.eks tilleggsutredninger. Vilkår for å begrense negative virkninger.	Plan- og rekkefølgebestemmelser. Hensynssoner og arealformål. Ev. krav til undersøkelser og miljøoppfølging. Vilkår for å begrense negative virkninger.

Figur 3-1 Tillatelse etter akvakulturloven og annet regelverk

[Konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven \(regjeringen.no\)](https://www.regjeringen.no)

KDD

Sivilombudets gjennomgang av tre vedtak i departementet

Vedtak klaget inn av Naturvernforbundet

- Brønnøysund kommuneplan - akvakulturområder i sjø
- [Vurdering av miljøvirkninger ved avgjørelse av innsigelse til akvakulturområder i kommuneplan – Brønnøy kommune - Sivilombudet](#)
- Brønnøysund kommune, reguleringsplan akvakultur på land
- [Konsekvensutredning av alternative lokaliteter ved planlegging av Toft næringsområde - Sivilombudet](#)
- Alver kommunedelplan for kystsonen – akvakulturområder i sjø
- [Utredning av miljøvirkninger ved regulering av akvakulturområder i kommuneplan – Alver kommune - Sivilombudet](#)

Kristin Nordli

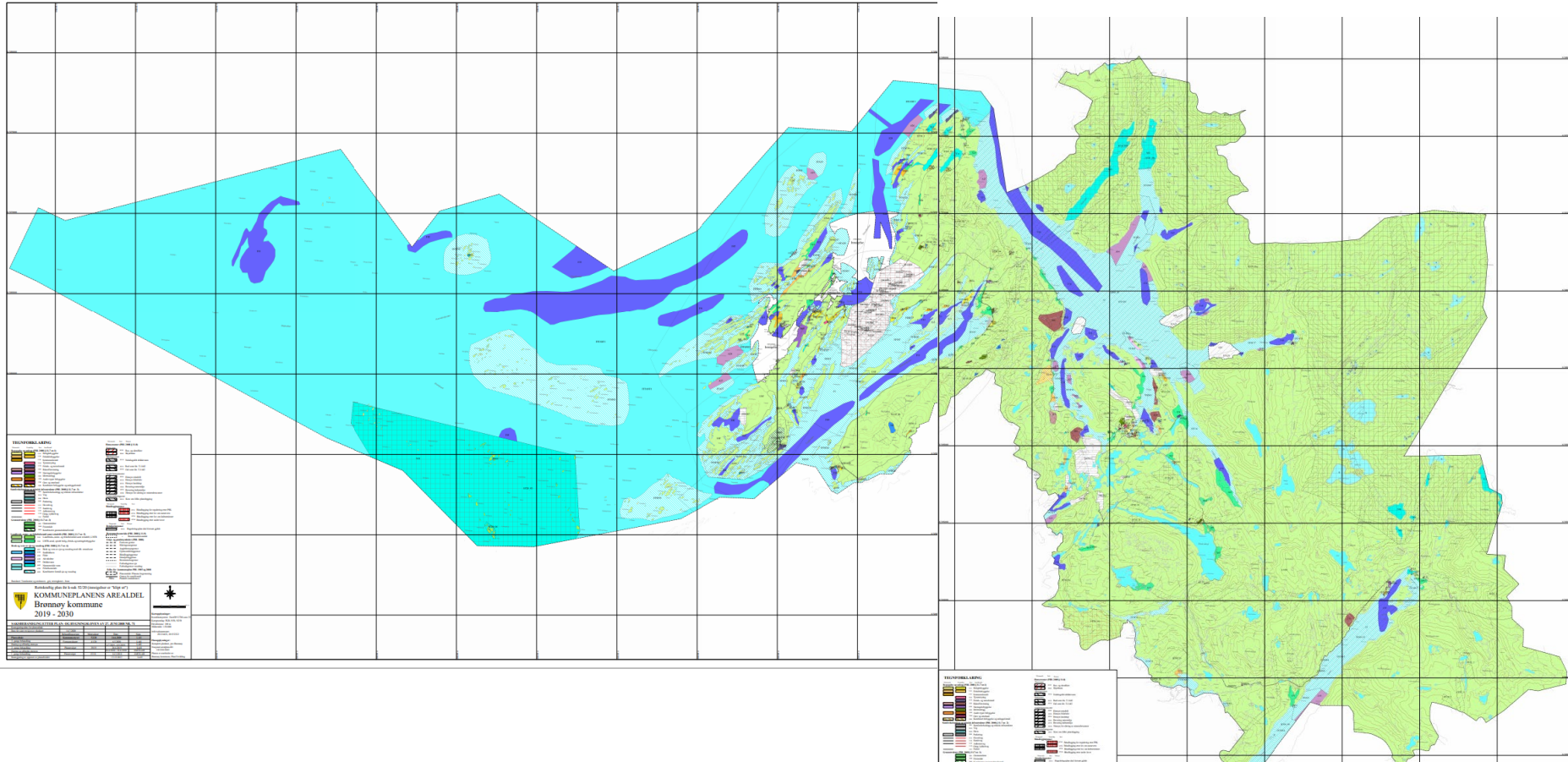
(Foto: Arne Nævra), fra forskning.no

Kristin Nordli

Brønnøy kommune - kommuneplanens arealdel – innsigelsler til områder for akvakultur

Brønnøy kommune

Statsforvalteren

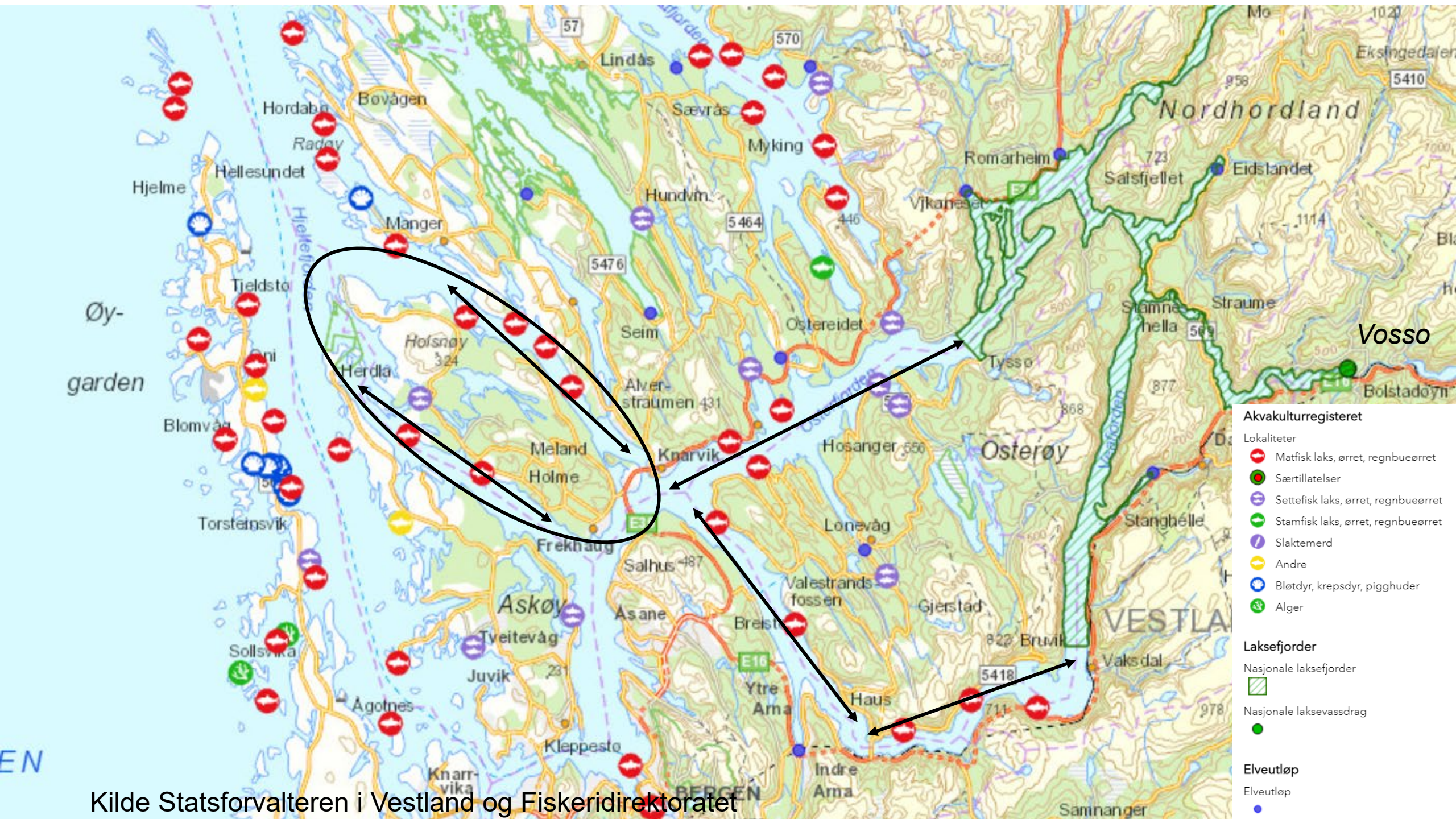
- Innsigelse til to flerbruksområder og fire akvakulturområder i Tosen og Velfjorden
- Hensynet til naturmangfold
  - vandrings- og oppvekstområder for ville bestander av anadrom laksefisk
  - terskelfjorder med liten vannutskifting – sårbar for økt miljøbelastning i form av overgjødning, lakselus, genetisk påvirkning
  - fagrapport fra 2019 anbefaler at det ikke tillates økt produksjon i åpne anlegg i Tonsenfjorden
  - anleggene i Velfjorden plassert i trange fjordarmer

Motsegna frå Statsforvaltaren i Vestland

- Gjeld alle akvakulturområda i kommunedelplan for Meland, på grunn av at det ikkje er ei god nok konsekvensutgreiing og vurdering av samla belastning på fjordsystemet.
- Motsegna er grunngjeven ut frå nasjonale naturmangfaldomsyn, først og fremst vill laksefisk, og gjeld både nye areal for akvakultur og dei eksisterande areala.
- Fylkesmannen meiner kommunen må vurdere saka i interkommunal plan, og i alle tilfelle sjå sjøområda i den nye kommunen i samanheng.
- Fylkesmannen i Vestland rår i oversendinga til at motsegna blir teken til følgje.

Kilde Statsforvalteren i Vestland og Fiskeridirektoratet

Kommunen sitt syn

- Alver kommune meiner det har vore gjort ein grundig prosess, og areala er sett av på bakgrunn av ein akvakulturanalyse, KU og ROS.
- Kunnskapsgrunnlaget vert vurdert å vera tilfredsstillande med omsyn til plannivå og omfanget av planføremåla.
- Samla belastning på fjordsystema vil kunne auke, men det er òg sannsyn for at ein ikkje vil merke noko nemneverdig forskjell grunna utviklinga i bransjen, samt miljøfokus.
- Tareproduksjon vil kunne ha positive ringverknadar på økologisk tilstand i dei aktuelle områda.

Fra veiledning:

- Nye arealer som legges inn i kommuneplanens arealdel skal konsekvensutredes. Reguleringsplaner og akvakulturtiltak, samt andre tiltak listet opp i vedlegg II til forskriften, skal konsekvensutredes hvis de kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, jf. KU-forskriften kapittel 2.
- Ved utarbeiding av kommuneplanen er det krav om å gjøre overordnede vurderinger som er nødvendige for å ta stilling til arealdisponeringen på kommuneplannivå, selv om det senere skal gjøres mer detaljerte vurderinger i forbindelse med lokalitetsklarering etter akvakulturloven. Det vil bli gjort mer detaljerte vurderinger ved behandling av lokalitetssøknader etter akvakulturloven, og disse vurderingene utfyller vurderingene i kommuneplanen. Det er derfor ikke nødvendig at alle miljøforhold er avklart i detalj i kommuneplanen

Sivilombudet tydelig på at:

- Anførlene i innsigelsene skal vurderes konkret
- Skjerper kravet til vurderinger og begrunnelse i departementets vedtak
- Vurderinger etter naturmangfoldloven og vannforskriften kan ikke skyves til sektorlovbehandlingen
- Kunnskap som foreligger om miljøforhold skal vurderes i planprosessen - for eksempel hensyn til villaks, sjøfugl og vannkvalitet
- Forhold som alternativ lokalisering og samlet belastning skal vurderes.

Sivilombudet:

- «[e]n retningslinje for hvilke krav som stilles til utredning av miljøvirkninger i konsekvensutredningen for en kommuneplan, er [...] etter ombudets syn at **virkningene bør være tilstrekkelig belyste til at planmyndigheten har et grunnlag for å vurdere om det bør åpnes for den planlagte virksomheten, og hvor den i så fall bør lokaliseres for best å vareta hensynene til miljø og samfunn [...]**».

Hva gjorde departementet etter at vi mottok Sivilombudets uttalelser?

- Behandlet innsigelsene på nytt.
- Innhentet nye uttalelser fra NFD og KLD.
- Alver; dokumenter fra saksbehandlingen etter akvakulturloven og planer i området.
- Toft i Brønnøy kommune; dokumentasjon av alternativ lokalisering
- Resultat: Departementet opprettholdt vedtakene, men med grundigere vurderinger av kunnskapsgrunnlaget, påvirkning og konsekvens, alternative vurderinger og svarte i større grad ut forhold som ble påpekt i innsigelsene fra Statsforvalteren.

Utfordringene med fvl. § 41 og KU

- Tross mangelfull eller manglende KU blir planer eller tillatelser likevel ansett som gyldig av vedtaksmyndighetene.
- Sammenheng med ordlyden i fvl. § 41- det vil si at det ikke er grunn til å regne med at feilen har virket bestemmende på vedtakets innhold.
- EU-domstolen sier at et brudd på konsekvensutredningsreglene vil være EU-stridig som kun kan repareres gjennom en supplerende eller ny KU.

forts

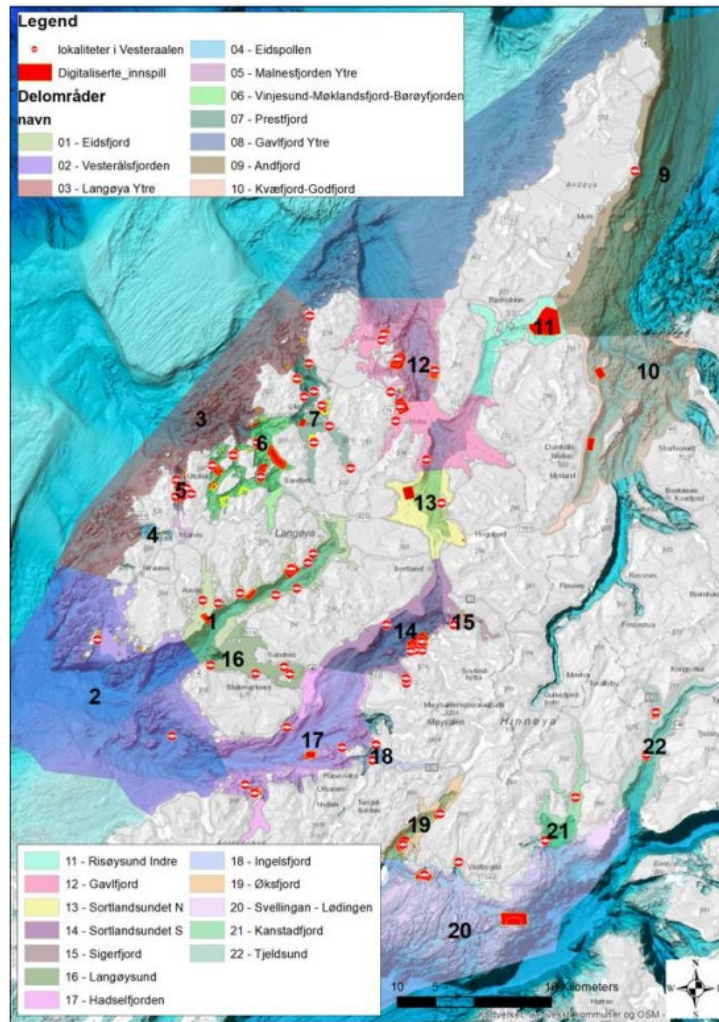
- KU er ansett for å være lovfestede saksbehandlingsregler og mangler kan saksbehandlingsfeil. Saksbehandlingsfeil fører ikke nødvendigvis til ugyldighet i norsk rett. Ordlyden i forvaltningsloven § 41 ble utformet med hensikt om at en enkeltvedtak tross en saksbehandlingsfeil, likevel kan være gyldig når det er grunn til å regne med at feilen ikke har virket bestemmende inn på vedtakets innhold. Iflg. forarbeidene er forsømt kunngjøring brukt som eksempel på at vedtak likevel er gyldige.

forts

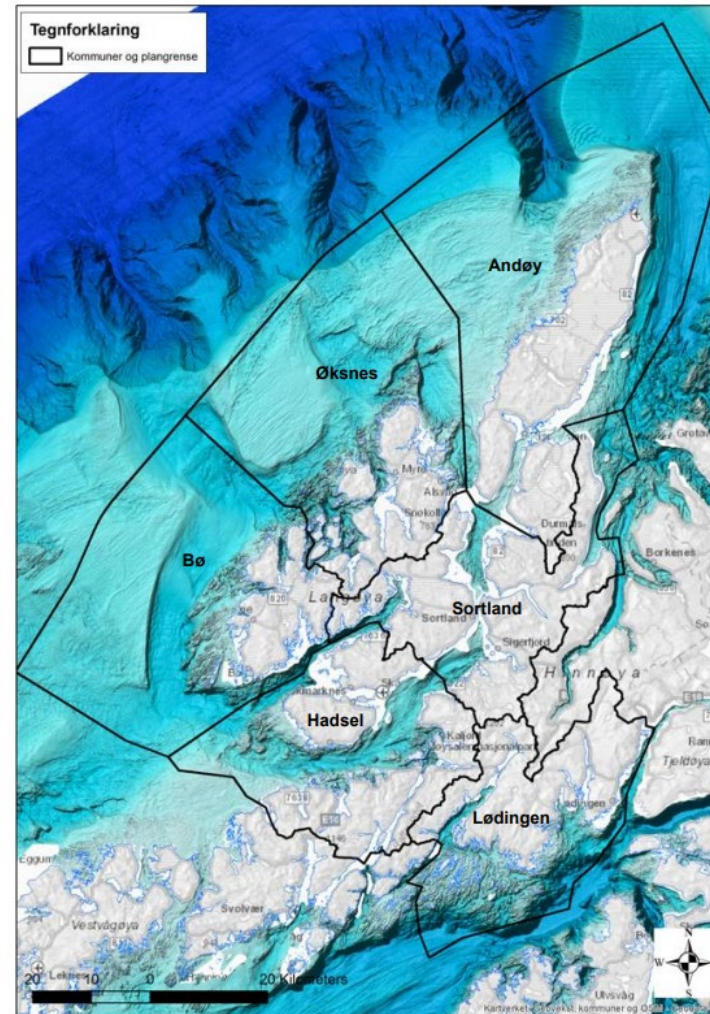
- Praksis har utviklet seg til også å gjelder med saksbehandlingsregler med mer innholdsmessige krav, som gjennomføring av KU. Dette gjør at det i flere miljøer nasjonalt, men ikke minst fra ESA og EU er stilt spørsmål ved praksisen. Bruken av fvl. § 41 er derfor et diskusjonstema mellom Norge og ESA. ESA har reist sak mot Norge i EØS-domstolen pga. av praktiseringen av fvl. § 41 på saker der det er spørsmål om KU-plikten er oppfylt. Det er derfor også stilt spørsmål om direktivene er implementert korrekt. OECD har stilt tilsvarende spørsmål i sin Environmental Performance Review 2022 i kapitlet om Land use and biodiversity management.

Vesterålen regionråd

Interkommunal kystsoneneplan for Vesterålen

Figur 7-1. Delområder som grunnlag for vurdering av sumvirkninger. Delområder er utledet fra inndeling av vannforekomster (Vann-nett)

Figur 2-1. Planområde dekker sjøarealene i de seks Vesterålskommunene. Plangrense utgjør kommunegrensene, vist med svart linje.

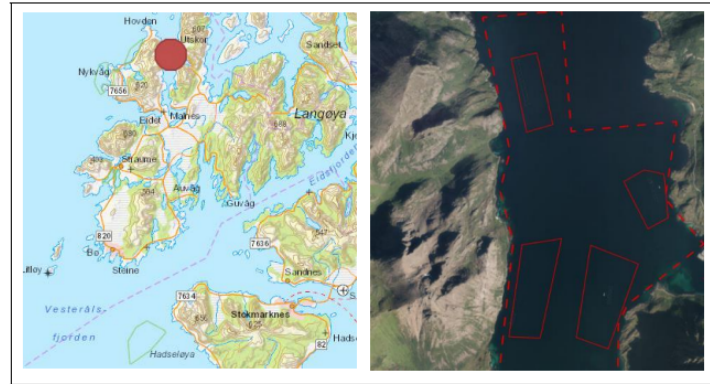
Kilde plandokumentene fra vedtatt plan

Konsekvensutredning - offentlig ettersyn

1 Revisjon av tidligere utredning for 5 tiltak

Tiltak nr. 9: Endring av avgrensning arealformål og fortøyningsareal for fire fiskeoppdrettslokaliteter i Malnesfjorden			
Kommune	Bø kommune	Foreslått omdisponert areal:	Det er i dag avsatt 3256 daa til akvakultur. Dette foreslås omdisponert til 1017 daa akvakultur + 3290 daa fortøyningsareal (totalt 4307 daa)
Dagens formål:	Akvakultur og Bruk og vern	Foreslått formål:	Akvakultur (formål 6400) og kombinert formål til fortøyning (formål 6800)
Beskrivelse:	Endring av avgrensning arealformål og fortøyningsareal for fire oppdrettslokaliteter i Malnesfjorden. Det er utfordrende å klare å holde ankerlinene innenfor de områdene som er avsatt i dag. Det er derfor ønskelig å definere hele området som et område til forankring. Områdene mot land er ønskelig å kunne bruke til forankring, enten bolt eller anker så nærme som ca. 10 meter fra land (-5 meter under vann).		
Forslagstillere:	Egil Kristoffersen & Sønner AS		

TEMA	VURDERING	TILTAK
Risiko og sårbarhet ved tiltaket		
Naturrisiko	<p>Klimaendringer Klimaprofilen for Nordland: økt fare for jord- og snøskred, men kortere isleggingsesong.</p> <p>Vær og vind Tiltaksområdet er i begrenset grad eksponert for vær og vind.</p> <p>Skredfare og grunnforhold Det er aktsomhetsområder på begge sider av fjorden.</p> <p>Islegging og isdrift Liten fare for islegging og isdrift</p>	Tiltaksområdet er i drift, og naturrisikoen antas vurdert ved tidligere lokalitets-avklaring.
Virksomhetsrisiko	<p>Havari og kollisjoner Begrenset med båttrafikk i området, gir begrenset fare for kollisjoner.</p> <p>Transport av farlig gods Begrenset med båttrafikk i området, og begrenset med transport av farlig gods.</p> <p>Akutt forurensning Begrenset med båttrafikk i området som kan føre til akutt forurensning. Forurensning fra tiltaket (oljeslutt m.m.) kan forekomme ved uhell/ulykker.</p>	Tiltaksområdet er i drift, og ulykkesrisikoen antas vurdert ved tidligere lokalitets-avklaring.

Beredskap	Utrykningstid for nødeter	
	Bø kommune har ikke egen brannbåt. Nærmeste er i Hadsel, ca. 60 km fra tiltaket.	
TEMA	VURDERING	KONSEKVENSN
Konsekvenser for sårbare objekter		
Naturmangfold	<p>Vannmiljø og bunntopografi Del av vannforekomst Malnesfjorden som har god økologisk tilstand og udefinert kjemisk tilstand. Tiltaksområdet har vannpdy 0-140 m.</p> <p>Marine naturtyper En forekomst av skjellsand (svært viktig) som strekker seg over et stort område er registrert like nord for tiltaket.</p> <p>Arter og bestander Det er registrert 11 lokalitet med arter av nasjonal forvaltningsinteresse (molte, østersurt, strandkjeks, amage auricula og labidoplax buskii, dypvannssjømus, muddersjøstjerne, nordlig slangestjerne og vierstarr) innenfor influensområdet til tiltaket. (< 1 km fra tiltaket)</p> <p>Gyte- og oppvekstområder Ingen registrerte i influensområdet (< 1 km fra tiltaket)</p> <p>Verneområder Ingen i influensområdet (< 2 km fra tiltaket)</p> <p>Vassdrag for anadrom fisk</p> <ul style="list-style-type: none"> Ca. 5,6 km fra Oksbølvassdraget (ikke bestandsvurdert) Ca. 9,1 km fra Nykvågassdraget (ikke bestandsvurdert) <p>Tiltaket (endringsforslaget) vurderes samlet sett å ha ingen påvirkning på naturmangfold, og dermed ingen konsekvens.</p>	
Friluftsliv	<p>Registrerte friluftslivsområder 990 m nordvest for tiltaket er det registrert et svært viktig friluftsområde. Ved Røsshagan vest for og ved Selvågen sør for tiltaksområdet er det registrert viktige friluftsområder. Nordøst for tiltaksområdet er det også registrert et friluftslivsområde.</p> <p>Andre friluftslivsverdier (innsjill til planarbeidet) Fra Nykvåg til Røsshagan: Spesiell geografi, badestrender, rullesteinsfjære, kunstinstallasjon-Ræk 2, gammel bosetting - Røsshagan (Vesterålen turlag).</p> <p>Reduksjon i arealer avsatt til akvakultur vurderes som positivt for friluftsliv, og øvrige endringer (fortøyningsareal) vurderes ikke å medføre konsekvenser for friluftsliv.</p>	
Kulturarv	<p>Kulturminner og kulturmiljø Det er ikke registrert automatisk fredede kulturminner i influensområdet (< 1 km fra tiltaket). Det er registrert tre SEFRAK-bygg i Utskor. Foreslått endringer i arealutforming av akvakulturområdet vurderes å ikke medføre konsekvenser for kjente kulturminner.</p> <p>Samisk natur- og kulturgrunnlag Ingen kjente spesifikke samiske kulturminner eller næringsinteresser.</p>	
Landskapsbilde	Tiltaksområdet er del av et større landskapsrom som er vurdert til å ha <i>middels verdi</i> for sjeldenhet og representativitet. Foreslått endring vurderes å ikke medføre konsekvenser for landskapsrommet.	
Folkehelse	Støy og lysforurensning Noen få boliger/fritidsboliger i influensområdet (< 1 km fra tiltaket). Foreslått endring vurderes å gi <i>ingen</i> konsekvens for folkehelsen.	
Konsekvenser for næringsaktivitet, infrastruktur og offentlige interesser		
Fiskeri	Fiskeplasser Ingen i influensområdet (< 1 km fra tiltaket)	
Akvakultur	Lokaliteter Eksisterende oppdrettslokalitet øst for tiltak 27176 Jennskarbotn. Forslag til nye områder for tare dyrking nordøst for tiltak (Vardneset og Godvikvågen).	

	En begrenset endring av eksisterende oppdrettslokaliteter med fortøyningsareal gir økt fleksibilitet til justering av plassering av anlegg og fortøyninger. Foreslått endring vurderes å gi <i>positiv</i> konsekvens for akvakultur.	
Andre naturbaserte næringer	<p>Reindrift Det er ikke reindrift i Bø kommune.</p> <p>Jordbruk Det er ikke registrert beiteinteresser i influensområdet (< 500 m fra tiltaket). Mineralressurser og transport av disse Ingen kjente mineralressurser av betydning i influensområdet (< 200 m fra tiltaket)</p>	
Reiseliv	Ingen kjente reiselivsverdier som påvirkes av tiltaket.	
Ferdsl og farled	Ingen farledsareal i influensområdet (< 100 m fra tiltaket)	
Forsvarets interesser	Ingen skyte- og øvingsfelt i influensområdet (< 100 m fra tiltaket)	
Mudring og dumping	Ingen kjente i influensområdet (< 100 m fra tiltaket)	
Kommunale planer	Tiltaksområdet er i gjeldende arealplan avsatt til <i>Akvakultur og Bruk og vern</i> . Landarealet nærmest tiltaket har i kommuneplanens arealdel formålet LNFR.	

SAMLET VURDERING OG AVBØTENDE TILTAK

Positive konsekvenser

Endringer og utvidelse av areal for fortøyning er positivt for fleksibiliteten til oppdrettssekskapet. Redusert areal som avsettes til akvakultur vurderes som positivt for flere steder.

Negative konsekvenser

Utvidelse av areal for fortøyning vurderes å gi begrenset med negative konsekvenser.

Forslag til avbøtende tiltak

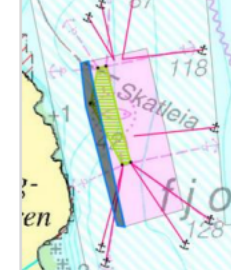
Ingen aktuelle avbøtende tiltak

Usikkerhet

Ingen kjent usikkerhet

Vurdering av alternativer

Nordland fylkeskommune har i forbindelse med off. ettersyn fremmet innsigelse til det nordligste akvakulturområdet med begrunnelse i at det ikke stemmer med registrert lokalitet slik den fremgår av fiskeridirektoratets kart. Fylkeskommunen foreslår en utvidelse av akvakulturområdet mot vest, jf. blått område i figur til venstre:

Vurdering

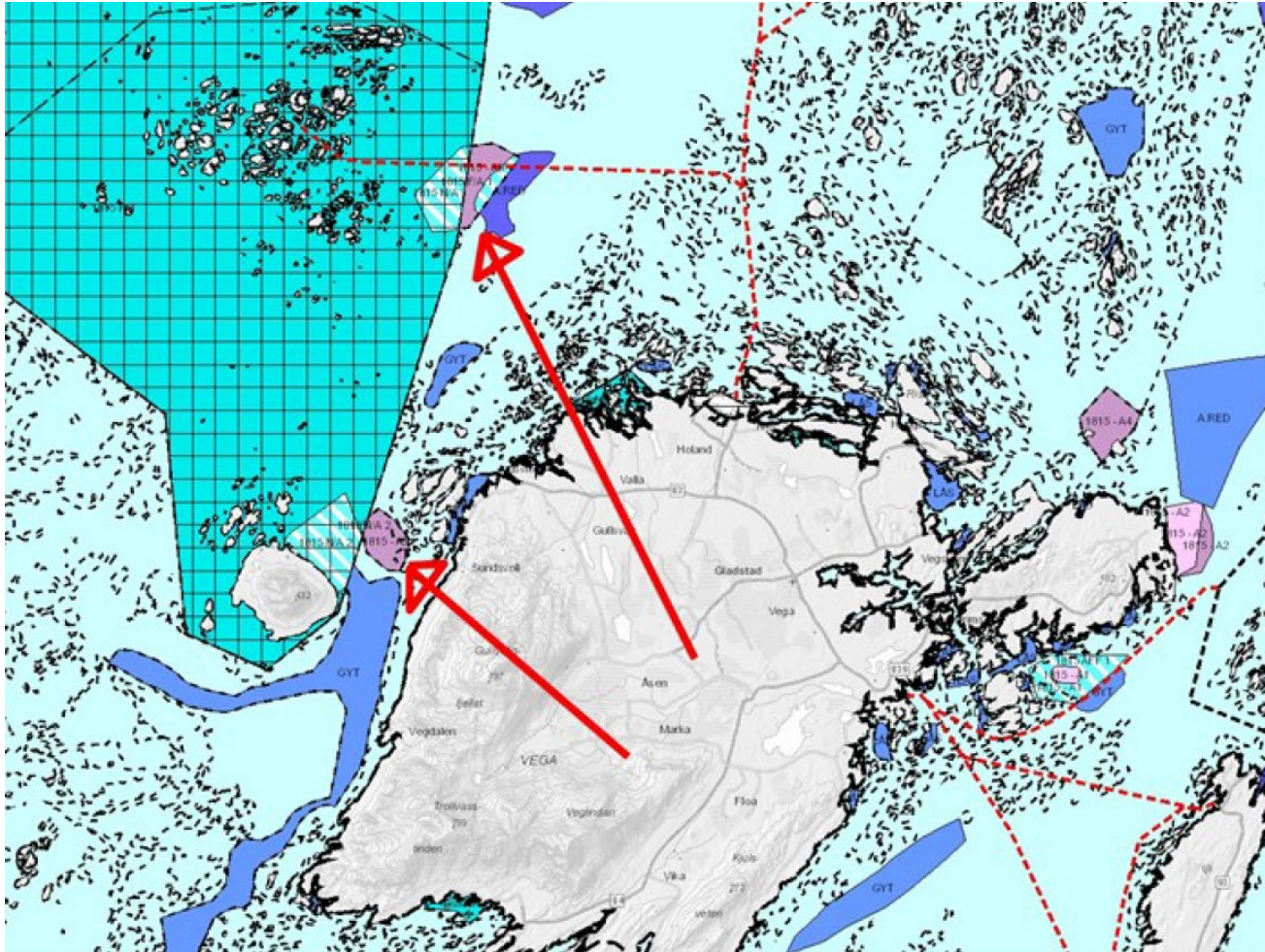
Samlet vurderes tiltaket med utvidelse av areal for fortøyning, men reduksjon av areal for akvakultur som positivt for samfunn og miljø. Nordland fylkeskommunes forslag om utvidelse av arealet er vurdert opp mot utredningstemaene, og det er ingen utredningstema som er vurdert å få endret konsekvensgrad som følge av utvidelsen.

KONKLUSJON

Tiltaket anbefales med foreslått utvidelse

Innsigelser – Kystplan Helgeland – Vega kommune

Hysvær

Rørskjæran

Riksantikvaren 21.05.2019

- De kulturhistoriske verdiene som er knyttet til verdensarvstatusen er av internasjonal og nasjonal interesse.
- Nye tiltak i verdensarvområdet med buffersonen kan etter Riksantikvarens syn bare gjøres på bakgrunn av gode utredninger der relevante tema er grundig drøftet.
- Forslaget til etablering av to akvakulturanlegg innenfor Vegaøyen verdensarvområde er ikke tilfredsstillende utredet med hensyn til hvilke konsekvenser disse vil ha for de fremragende universelle verdiene som dette området innehar når det gjelder kulturminner, kulturmiljøer og landskap.

Fylkesmannen i Nordland 24.05.2019

- Konflikten som har vært knyttet til generell åpning for akvakultur anses løst, men foreslått arealdisponering ivaretar ikke i tilstrekkelig grad verdiene som er knyttet til Verdensarvområdet.
- Områdene er lokalisert i Vega verdensarvområde uten at konsekvensene for verdiene som ligger til grunn for områdets status som verdensarvområde er tilstrekkelig utredet.
- Innsigelsen til Hysvær er i tillegg begrunnet i beliggenheten inntil Hysvær/Søla landskapsvernområde.
- Det viser ellers til begrunnelsen som ble gitt i uttalelsen herfra med innsigelse av 31.08.2016 og 11.05.2017.

1405

NINA Rapport

Sammenstilling av eksisterende kunnskap om påvirkningsfaktorer og effekter på ærfugl og ærfugldrift i Vegaøyen verdensarvområde

Arne Follestad
Børge Moe
Jørn Thomassen

RAPPORT VEGAØYAN VERDENSARV – VISUELL KARAKTER

OPPDRAGSNUMMER 222 05 001

VEGAØYAN LANDSKAPSANALYSE

RAPPORT

15.08.2016

Sweco Norae AS

Ønske om raskere avklaringer kan gjøre det utfordrende å imøtekomme utredningskrav

Ber ordfører «skru ned volumet» i omstridt oppdrettssak

Tre år har gått siden oppdrettsgiganten Mowi fikk sitt ja til å starte opp i verdensarvområdet Vega. Regjeringen nekter for at det er deres skyld at saken fortsatt ikke er avgjort.

Lånan på Vega, kjent for tradisjon med ærfugldun.
FOTO: SCANPIX

Susanne Skjåstad Ly
Journalist

Andreas Budalen
Journalist

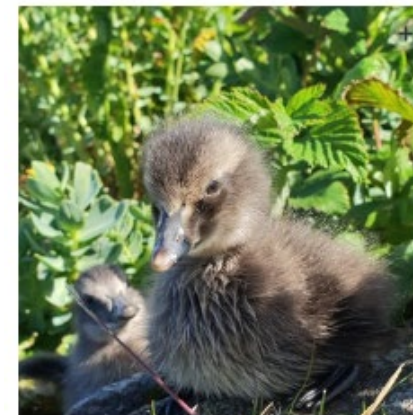
Kai Jæger Kristoffers
Journalist

Publisert 31. okt. kl. 20:41

– Vi kom inn i januar 2018, og har jobbet med saken siden nettopp for å prøve å få den avklart.

Statssekretær Atle Hamar (V) sier de jobber så raskt de kan med å finne en løsning.
FOTO: VEGARD FIMLAND / LOTTERI- OG STIFTELSESTILSYNET.

Ærfuglen er kåret til Nordlands fylkesfugl.

FOTO: BÅRD-JØRGEN BÅRDSSEN / NINA

Fylkesrådet sa at de ikke ville vente lenger med å gi tillatelse, til tross for at det senere dette året kommer en konsekvensutredning om ærfuglbestanden og drift av akvakultur i skjærgården.

Vedtaket er også fattet til tross for at [Klima- og miljødepartementet tidligere har lovet UNESCO at ingen tillatelser for oppdrett skal bli gitt før forskning/evaluering har blitt gjennomført.](#)

At fylkesrådet i Nordland har gjort et vedtak før konsekvensutredning er gjennomført, mener Ole Kristian Fauchald, professor ved Institutt for offentlig rett ved UiO, kan være i strid med loven.

Jusprofessor Ole Kristian Fauchald.
FOTO: LILL HAUGEN/NORSK FRILUFTSLIV

– Alle piler peker i retning av at det skulle vært gjort en konsekvensutredning først, sier han til NRK.

Rørskjæran utgjør om lag to prosent av området.

Mowi har de siste ukene jobbet med å få på plass forankringer ved Rørskjæran. Det er lagt ut anker på sjøbunnen slik at flåtene, merdene og nøtene kunne slepes på

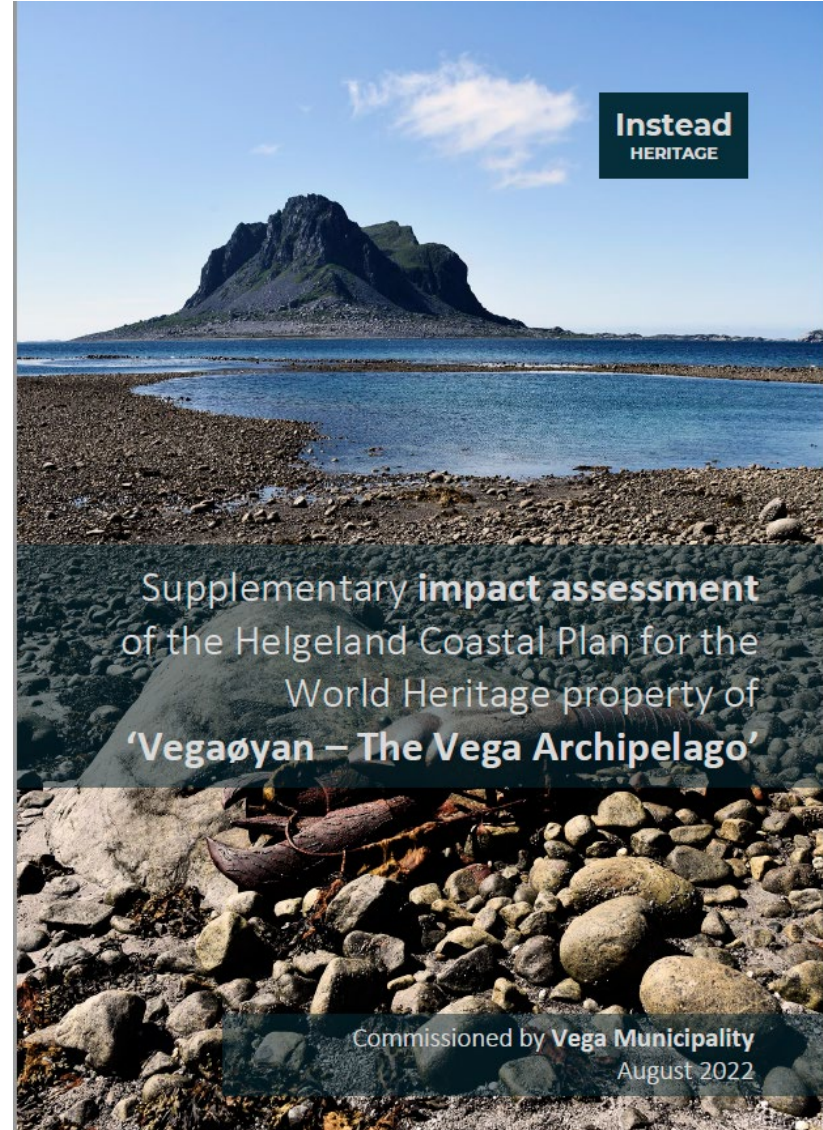
KMDS vedtak 02.11.2020

- Sendte saken i retur til Vega kommune for videre behandling.
- Det er igangsatt arbeid med tilleggsutredninger som vil bidra til å avklare om og på hvilket grunnlag moderne havbruksanlegg kan etableres innenfor Vega verdensarvområde.
- Så lenge planen ikke er tilstrekkelig utredet, kan departementet ikke ta stilling til planen og innsigelsene fra Riksantikvaren og Fylkesmannen i Nordland.
- Departementet forventer at arbeidet med tilleggsutredningene gjennomføres så raskt som mulig, og ber om at Vega kommune i nær dialog med Riksantikvaren og Miljødirektoratet legger vekt på å holde den planlagte fremdriften i utredningsarbeidet. Departementet legger til grunn at tilleggsutredningene kan føre til at grunnlaget for innsigelsene kan bortfalle. Dersom det også etter den nye prosessen i kommunen er innsigelser til planen som departementet må ta stilling til, vil dette bli gjort på ordinær måte, og med sikte på rask avklaring.

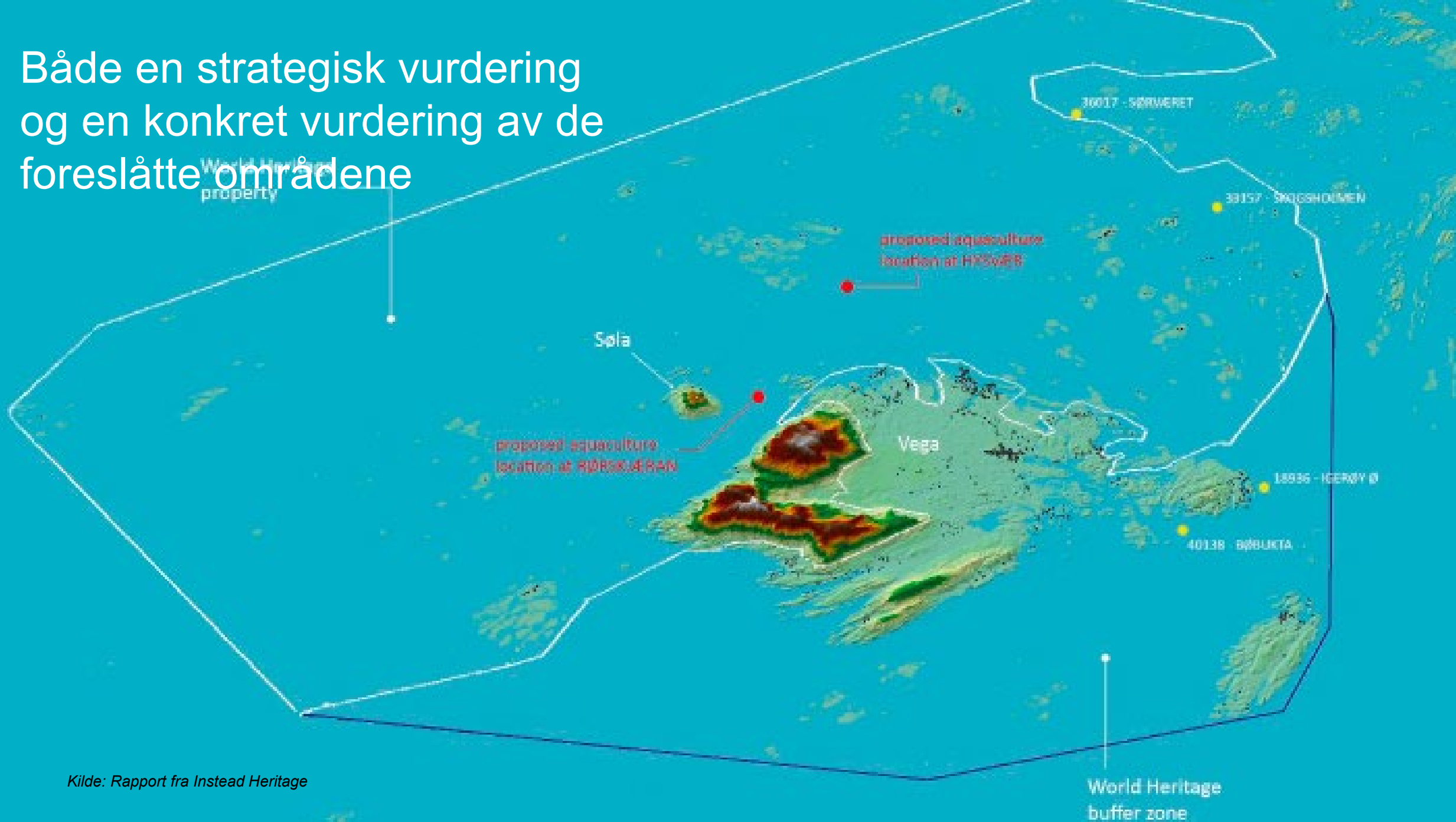

Tilleggsutredninger er gjennomført

- Rapporten konkluderer med at det ikke er akseptabelt med noen som helst form for forringelse av verdensarvområdet Vega.
- Den fraråder oppdrett i verdensarvområde – flere eksisterende oppdrettsanlegg kan også bli berørt.
- Tok lang tid pga. reiserestriksjoner.-

Både en strategisk vurdering
og en konkret vurdering av de
foreslåtte områdene

Hva gjør vi i påvente av mer kunnskap og bedre verktøy for å modellere?

- Vil ta en stund før vi får modellert kysten
- Må bruke kunnskapen som finnes og systematisere den bedre
- Bedre samspill mellom kommuneplan og behandling etter sektorlov
- Mer involvering av sektormyndigheter og andre eksperter tidligere (i arealplaner)
- Anbefaler interkommunale planer

Marine grunnkart i kystsonen

Kartverket, Norges geologiske undersøkelse (NGU) og Havforskningsinstituttet samarbeider om å samle inn og dele kunnskap og data om havbunnen langs kysten av Norge.

Brukerhistorier

Trykker skipsfarten med Marine grunnkart i kystsonen

Ny teknologi med laserdata fra Marine grunnkart i kystsonen gjør det enklere for Kystverket å sette ut sjømerker og sikre farleder for sjøfarende.

Marine grunnkart hjelper forvaltningen med å avdekke sårbar natur

Ny kunnskap fra Marine grunnkart i kystsonen førte til at det ble oppdaget at det kan være koraller nær en ubrukt oppdrettslokalitet i Stavanger.

Oppdager nye sjøkrepsfelt med marine grunnkart

Yrkesfisker Atle Geir Teige har tatt i bruk marine grunnkart for å finne nye felt for fangst av sjøkreps. 63-åringen fra Herøy kommune i Møre og Romsdal er svært fornøyd med kartene over sedimentene på bunnen.

Statens Kartverk

Gullestad-utvalget 2011

- "Areal til begjær" Effektiv og bærekraftig arealbruk i havbruksnæringen.
- Se arealbruken i et regionalt og interkommunalt perspektivet.
- Trafikklyssystemet - produksjonsområder
- Behov for veiledning i forhold til akvakultur i planleggingen

Havbruksutvalget - 2023

Vurdere behovet for og ev. foreslå endringer i akvakulturloven, og ev. andre lover som er berørt av forslagene, herunder vurdere om det kan oppnås forenklinger gjennom harmonisering med plan- og bygningsloven, der denne kommer til anvendelse. (utdrag)

For nærmere informasjon og hele mandatet:

<https://havbruksutvalget.no/>

An underwater photograph showing a dense field of green seaweed in the foreground. In the background, a diver is visible, partially obscured by the water's murkiness. The lighting is a deep blue-green, typical of an underwater environment.

Takk for oppmerksomheten!